

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u članku 45. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zadnja četiri ciklusa izbora za zastupnike u Hrvatski sabor provedena temeljem gotovo istih pravila sukladno važećem Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i 93/11. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske). Pravila po kojima se provode izbori ne omogućuju biračima veći utjecaj na izbor svojih zastupnika zbog tzv. zatvorenih i blokiranih lista gdje birač ima samo jedan glas koji može dati jednoj kandidacijskoj listi bez mogućnosti odabira kandidata.

Nadalje, mogućnost kandidiranja osoba osuđenih za teška kaznena djela i istovremeno obnašanje dužnosti saborskog zastupnika i općinskog načelnika/gradonačelnika ugrožavale su integritet izbornog procesa i izabраниh dužnosnika.

Rokovi za provedbu izbora su kratki što često onemogućava kvalitetniju organizaciju i provedbu izbora.

Stoga je cilj ovih izmjena zakona veća participacija i utjecaj građana u izbornim procesima, podizanje razine povjerenje građana u izabrane predstavnike, povećanje njihove odgovornosti i relevantnosti političke ponude.

Predlaže se uvođenje preferencijalnog glasanja uz izborni prag unutar liste od 5% gdje bi birač imao tri glasa koja bi mogao rasporediti kandidatima unutar jedne liste i na taj način im dati prednost pred ostalim kandidatima. Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj bi također imali tri glasa. Predlaže se zabrana kandidiranja osobama osuđenima za specifična teška kaznena djela do isteka perioda rehabilitacije i uvođenje nespojivosti istovremenog obnašanja dužnosti saborskog zastupnika i načelnika općine/gradonačelnika.

Radi podizanja relevantnosti političke ponude, predlaže se povećanje broja potrebnih potpisa za kandidiranje unutar izborne jedinice s 500 na 1500 potpisa.

Produžuju se rokovi za organiziranje izbora pri čemu od dana raspisivanja pa do dana od održavanja izbora ne smije proći manje od 45 dana, a produžuju se i rokovi imenovanja članova biračkih odbora i određivanja biračkih mjesta na najmanje dvadeset dana prije izbora. Ukida se institut nositelja lista.

Usklađuje se Zakon s novim odredbama Zakona o registru birača kojim se osobama lišenim poslovne sposobnosti omogućuje ostvarivanje biračkog prava.

Dodatno, terminološki se usklađuju izrazi ovog Zakona s izrazima koje uvodi novije izborno zakonodavstvo uz određivanje važećih i nevažećih glasačkih listića.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Članak 1.

U Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i 93/11. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) članku 4. u stavku 1. iza riječi: „18 godina života“ briše se zarez te riječi: „osim onih koji su pravomoćnom sudskom odlukom lišeni poslovne sposobnosti“.

U stavku 2. iza riječi: „18 godina života“ briše se točka te se dodaju riječi: „osim ako se utvrdi da postoji kakva zapreka za kandidiranje koja je propisana ovim Zakonom.“.

Članak 2.

U članku 5. stavku 4. riječi: „najmanje 30 dana“ zamjenjuju se riječima: „najmanje 45 dana“.

Članak 3.

U članku 9. stavku 1. iza riječi: „ministar ili drugi član Vlade Republike Hrvatske“ briše se zarez i riječi: „državni tajnik“, iza riječi: „ravnatelj državne upravne organizacije, zamjenik“ brišu se riječi: „i pomoćnik“, iza riječi: „ravnatelja državne upravne organizacije,“ briše se zarez i riječi: „tajnik Vlade Republike Hrvatske, tajnik ministarstva“, riječ: „podžupan“ zamjenjuje se riječima: „zamjenik župana“, a iza riječi: „zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba,“ dodaju se riječi: „gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika, općinski načelnik i zamjenik općinskog načelnika“.

Članak 4.

U članku 20. iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

„Političke stranke predlažu liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa birača.

Za pravovaljnost prijedloga liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor potrebno je prikupiti najmanje 1500 potpisa birača.“.

Članak 5.

U članku 21. stavku 1. iza riječi: „liste“ dodaju se riječi: „grupe birača“.

U stavak 2. riječi: „najmanje 500 potpisa“ zamjenjuju se riječima: „najmanje 1500 potpisa“.

Članak 6.

Iza članka 21. dodaje se članak 21.a koji glasi:

„Članak 21.a

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci i to ako se u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora izrečena kazna izvršava ili tek predstoji njezino izvršenje.

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe za koje u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora nisu protekli rokovi rehabilitacije prema posebnom zakonu, a koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za:

1. kaznena djela iz Glave IX. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva:

- genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, terorizam, terorističko udruženje, mučenje, ropstvo.

2. kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv života i tijela: teško ubojstvo.

3. kaznena djela iz Glave XXVIII. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv službene dužnosti: zloupotrebe položaja i ovlasti.

Članak 7.

U članku 22. stavku 4. riječi: „neovisna lista“ zamjenjuju se riječima: „lista grupe birača“.

Stavak 5. briše se.

Članak 8.

U članku 23. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Zbirna lista sadrži redni broj i naziv svake liste u izornoj jedinici, kao i imena i prezimena kandidata na listi. Na zbirnu listu izborne jedinice, stranačke liste, odnosno kandidacijske liste grupe birača, unose se prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koje su predložile kandidacijsku listu ili prema abecednom redu prezimena prvih kandidata na kandidacijskoj listi grupe birača. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.“

Članak 9.

U članku 26. stavku 1. podstavku 1. riječi: „neovisni kandidat“ zamjenjuju se riječima: „kandidat grupe birača“.

Članak 10.

U članku 28. stavku 1. riječi: „danom objave zbirnih lista izbornih jedinica“ zamjenjuju se riječima: „30 dana prije dana održavanja izbora“.

U stavku 2. riječi: „nositelja lista, odnosno“ brišu se.

Članak 11.

Članak 39. mijenja se i glasi:

„Birači mogu glasovati samo za jednu listu.

Birač na glasačkom listiću može označiti do tri kandidata koji imaju prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (dalje u tekstu: preferirani glasovi).

Birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na glasačkom listiću može odabrati tri kandidata s liste za koju je glasovao.“

Članak 12.

Članak 42. mijenja se i glasi:

„Pojedini kandidat ostvaruje pravo na sudjelovanje u raspodjeli zastupničkih mjesta na temelju preferiranih glasova samo ako broj tih glasova iznosi najmanje 5% od ukupnog broja glasova koje je dobila lista.

Sa svake liste izabrani su oni kandidati koji su dobili najveći broj preferiranih glasova.

Ako dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi.

Ako sukladno odredbama ovoga članka nije izabrano onoliko kandidata koliko zastupničkih mjesta pripada pojedinoj listi na preostala mjesta na toj listi određuju se kandidati prema redoslijedu na listi.“

Članak 13.

U članku 44. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Na raspodjelu zastupničkih mjesta između zastupnika koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 42. ovoga Zakona.“

Članak 14.

U Članku 69. stavku 3. riječi: „najkasnije 8 dana“ zamjenjuju se riječima: „najkasnije 20 dana“.

Članak 15.

U Članku 70. stavku 1. riječi: „najkasnije deset dana“ zamjenjuju se riječima: „najkasnije dvadeset dana“.

Članak 16.

U članku 75. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Glasački listić na kojem se glasa sadrži:

1. naputak o načinu glasanja,
2. redne brojeve i nazive lista, a na svakoj listi i redne brojeve te imena i prezimena kandidata,
3. serijski broj.“.

Članak 17.

U članku 76. stavku 1. iza riječi: „Glasuje se“ briše se riječ: „samo“.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

Preferirani glas daje se tako da se zaokruži redni broj ispred imena i prezimena kandidata kojem se daje preferirani glas.“.

Članak 18.

U članku 77. stavku 1. točki 2. druga rečenica mijenja se i glasi:

„Ako je kandidat predložen od grupe birača u skladu s odredbama ovog Zakona, uz njegovo se ime i prezime navodi i naznaka „kandidat grupe birača“,“.

Članak 19.

Članak 79. mijenja se i glasi:

„Nevažeći glasački listić je:

1. neispunjeni glasački listić
2. glasački listić koji je popunjen tako da se ne može sa sigurnošću utvrditi volja birača i okolnost za koju je listu, odnosno kandidata za izbor zastupnika nacionalnih manjina glasovao,
3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više lista, odnosno kandidata za izbor zastupnika nacionalnih manjina,
4. glasački listić na kojem je birač glasovao za kandidate s različitih lista, a nije zaokružio jednu od lista.

Ako birač samo zaokruži redni broj ispred naziva liste, a nije dao preferirani glas kandidatima, glasački listić je važeći.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirane glasove kandidatu ili kandidatima s jedne ili više drugih lista, u odnosu na glas za listu glasački listić je važeći, dok se preferirani glasovi za kandidate s drugih lista neće uvažiti.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je do tri preferirana glasa kandidatima s druge liste, u odnosu na glasove za kandidata glasački listić je važeći, dok se glas za listu neće uvažiti.

Ako birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirani glas kandidatu s druge liste, u odnosu na glas za kandidata glasački listić je važeći, dok se preferirani glas za listu neće uvažiti.

Ako je birač dao više od tri preferirana glasa kandidatima na istoj listi, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, bez obzira na to da li je redni broj ispred te liste zaokružen ili ne, dok se preferirani glasovi za kandidate neće uvažiti.

Ako je birač dao preferirane glasove kandidatima s određene liste, a nije zaokružio redni broj ispred te liste, glasački listić je važeći kako u odnosu na glas za listu, tako i u odnosu na preferirane glasove za kandidate s te liste, pod uvjetom da toj listi nije dao više od tri preferirana glasa.

Ako je birač dao preferirane glasove za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirane glasove za kandidate s te liste, pod uvjetom da toj listi nije dao više od tri preferirana glasa.

Ako je birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj dao preferirani glas za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirani glas za kandidata s te liste.

Ako je birač dao manje od tri preferirana glasa unutar liste, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirane glasove za kandidate.“

Članak 20.

U članku 86. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu zabilježit će:

- broj birača prema izvratku iz popisa birača,
- koliko je birača glasovalo po izvratku iz popisa birača, a koliko na temelju potvrde nadležnog državnog tijela i koliko ukupno,
- koliko je glasova dobila svaka lista i svaki kandidat s pojedine liste,
- koliko je glasova dobio pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina,
- koliko je glasačkih listića proglašeno nevažećim.“

Članak 21.

U članku 88. stavku 1. točki 3. točka na kraju rečenice zamjenjuje se zarezom te se dodaju riječi: „ te imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova.“.

Članak 22.

U članku 89. stavku 1. točki 3. iza riječi: „lista,“ dodaju se riječi: „imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova“.

Članak 23.

U članku 92. stavku 1. točki 1. iza riječi: „jedinici“ dodaje se zarez i riječi: „imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova“.

Članak 24.

U članku 97. stavku 1. riječ: „nositelj neovisne liste“ zamjenjuje se riječima: „osoba ovlaštena za zastupanje kandidacijske liste grupe birača“.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Članak 26.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Usklađuje se biračko pravo sa Zakonom o registru birača kojim aktivno biračko pravo imaju i osobe lišene poslovne sposobnosti.

Uz članak 2.

Produžuje se vrijeme od raspisivanja do održavanja izbora s 30 na 45 dana kako bi se izbori mogli kvalitetnije organizirati.

Uz članak 3.

Propisuje se nespojivost istovremenog obnašanja dužnosti saborskog zastupnika i načelnika općine odnosno gradonačelnika.

Uz članke 4. i 5.

Političkim strankama se uvodi obveza prikupljanja potpisa za kandidiranje, a broj potpisa se povećava s 500 na 1500 potpisa. Usklađuje se terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 6.

Uvodi se zabrana kandidiranja pravomoćno osuđenim osobama za kaznena djela iz Glave IX. I Glave XXIV. Kaznenog zakona.

Uz članak 7.

Usklađuje se terminologija s novijim izbornim zakonodavstvom i briše se institut nositelja lista.

Uz članak 8.

S obzirom na preferencijalno glasanja, definira se sadržaj zbirne liste.

Uz članak 9.

Usklađivanje terminologije s novijim izbornim zakonodavstvom.

Uz članak 10.

S obzirom na produženje rokova raspisivanja izbora, određuje se da službena izborna promidžba počinje 30 dana prije dana održavanja izbora umjesto danom objavljivanja pravovaljanih kandidatura.

Uz članak 11.

Propisuje se način preferencijalnog glasanja, birač ima tri glasa koja može dati kandidatima s jedne liste i na taj način im dati prednost u odnosu na druge kandidate s liste.

Birači iz posebne izborne jedinice koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj također mogu dati tri preferirana glas.

Uz članak 12.

Utvrđuje se izborni prag od 5% unutar liste kao uvjet da pojedini kandidat ostvari pravo na sudjelovanje u raspodjeli zastupničkih mjesta.

Uz članak 13.

Usklađivanje terminologije s novijim izbornim zakonodavstvom.

Uz članak 14.

Rok imenovanja biračkih odbora produžuje se s osam na 20 dana.

Uz članak 15.

Rok određivanja biračkih mjesta produžuje se s 10 na 20 dana.

Uz članak 16.

Uređuje se izgled glasačkog listića.

Uz članak 17.

Definira se način preferencijalnog glasanja.

Uz članak 18.

Određuje se sadržaj glasačkog listića za kandidate grupe birača pripadnika nacionalnih manjina

Uz članak 19.

Određuje se kad je glasački listić nevažeći.

Uz članak 20.

Određuje se sadržaj zapisnika biračkog odbora s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 21.

Određuje se sadržaj zapisnika općinskog i gradskog izbornog povjerenstva s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 22.

Određuje se sadržaj zapisnika izbornog povjerenstva izborne jedinice s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 23.

Određuje se sadržaj objave rezultata preferencijalnog glasanja od strane Državnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 24.

Terminologija se usklađuje s novijim izbornim propisima.

Uz članak 25.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona.

Uz članak 26.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM IZBORNOM POVJERENSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ustrojem Državnog izbornog povjerenstva (DIP) kao stalnog tijela 2007. Godine (Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske „Narodne novine“, br. 44/06., 19/07) započeo proces njegove profesionalizacije. Međutim, pokazalo se da je taj proces spor i da je postojeći način konstituiranja i sastav DIP-a neadekvatan. Naime, s obzirom da je Predsjednik Vrhovnog suda po svom položaju i funkciji istovremeno i predsjednik DIP-a, a dva dopredsjednika bira opća sjednica Vrhovnog suda na prijedlog predsjednika Vrhovnog suda, zbog profesionalne preopterećenosti sudaca predsjednik i 2 dopredsjednika DIP-a ne mogu kontinuirano sudjelovati u radu DIP-a. Također, stajalište je i DIP-a da su profesionalni članovi DIP-a zaokruživanjem kompletnog izbornog ciklusa stekli uvid u cjelokupni izborni postupak te da su se stekli uvjeti da profesionalni članovi DIP-a samostalno nastave s radom provođenja izbora, bez podrške sudaca.

Izmjene Zakona idu u pravcu povratka na prvotnu ideju iz Zakona o Državnom izbornom povjerenstvu „Narodne novine“ 44/06 bez sudaca Vrhovnog suda uvećanu za još tri člana umjesto sudaca kako bi se postigao neparan broj (ukupno devet članova kao i sada).

DIP bi uz predsjednika koji bi se birao javnim pozivom imao četiri potpredsjednika i četiri člana.

U stalni sastav DIP-a potrebno je imenovati i nekoliko osoba drugih relevantnih struka (politologija, sociologija, ekonomija, novinarstvo) što je u skladu s preporukama Venecijanske komisije Vijeća Europe, budući da izbori nisu isključivo pravno pitanje, već se dotiču i mnogih drugih struka koje mogu pružiti dobru podlogu za razumijevanje izbornog procesa. Primjerice, DIP je dobio ovlast nadzora financiranja izbornih kampanja i političkih stranaka. Dva potpredsjednika i dva člana bili bi pravnici, a druga dva potpredsjednika i dva člana bili bi politolozi, novinari, sociolozi ili ekonomisti. U ovom slučaju predsjednik bi trebao biti diplomirani pravnik, a pravnici bi činili većinu u DIP-u i to iz razloga što je poznavanje, tumačenje i primjena izbornog prava nužno za pripremu i provođenje izbora. Alternativni prijedlog se odnosi na zadržavanje sudaca Vrhovnog suda u sastavu DIP-a, ali uz obvezu da potpredsjednici i članovi DIP-a mogu biti iz drugih struka gdje bi opet pravnici zadržali većinu u sastavu DIP-a.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM IZBORNOM POVJERENSTVU

Članak 1.

U Zakonu o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 44/06. i 19/07.) u članku 3. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Predsjednik Povjerenstva, četiri potpredsjednika i četiri člana biraju se na mandat od osam godina na način i po postupku utvrđenom ovim Zakonom.“

Članak 2.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„Predsjednika Povjerenstva bira Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika na mandat od osam godina između kandidata koji ispunjavaju uvjete za izbor.

Predsjednik Povjerenstva bira se ne temelju javnog poziva.

Odbor Hrvatskoga sabora nadležan za izbor i imenovanja utvrđuje prijedlog odluke o imenovanju predsjednika Povjerenstva.

Mandat predsjednika Povjerenstva počinje danom stupanja na dužnost. Dan stupanja na dužnost utvrđuje se odlukom o izboru.“

Članak 3.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Za predsjednika Povjerenstva može biti izabran državljanin Republike Hrvatske s prebivalištem na području Republike Hrvatske, koji ima opće biračko pravo, diplomirani je pravnik, ima 12 godina radnog iskustva u struci, poznaje politički i izborni sustav i nije član niti jedne političke stranke.“

Članak 4.

U članku 7. u prvoj rečenici iza riječi: „Potpredsjednike“ brišu se riječi: „koji nisu iz reda sudaca“, riječ: „jednog“ zamjenjuje se riječju: „dva“, te se riječ: „drugog“ zamjenjuje riječju: „dva“. U drugoj rečenici iza riječi: „Mandat potpredsjednika“ brišu se riječi: „koji nisu iz reda sudaca“. U trećoj rečenici iza riječi: „o izboru potpredsjednika“ brišu se riječi: „koji nije iz reda sudaca“.

Članak 5.

U članku 8. brišu se riječi: „koji nije iz reda sudaca“ te riječi: „diplomirani je pravnik“, a dodaje se drugi stavak koji glasi:

„Dva potpredsjednika i dva člana moraju imati završen diplomski sveučilišni studij prava, a druga dva potpredsjednika i dva člana moraju imati jedan od završenih diplomskih sveučilišnih studija politologije, novinarstva, ekonomije ili sociologije.“

Članak 6.

U članku 9. iza riječi: „izbora“ dodaje se riječ „predsjednika“.

Članak 7.

Članak 12. mijenja se i glasi:

„Predsjednik, potpredsjednici i članovi Povjerenstva su državni dužnosnici. Predsjednik, potpredsjednici i članovi Povjerenstva za vrijeme obnašanja dužnosti imaju pravo na plaću i ostala materijalna prava, sukladno zakonu kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika.“.

Članak 8.

U članku 13. ispred riječi: „potpredsjednici“ dodaje se riječ: „Predsjednik“, a iza riječi: „potpredsjednici“ brišu se riječi: „koji nisu iz reda sudaca“.

Članak 9.

U naslovu iznad članka 15. i u cijelom tekstu članka 15. riječ: „potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu zamjenjuje se riječima: „predsjednik i potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu, a brišu se riječi: „koji nije iz reda sudaca“.

Članak 10.

U cijelom tekstu članka 16. riječ: „potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu zamjenjuje se riječima: „predsjednik i potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu, a brišu se riječi: „koji nije iz reda sudaca“.

Članak 11.

U cijelom tekstu članka 17. riječ: „potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu zamjenjuje se riječima: „predsjednik i potpredsjednik“ u odgovarajućem padežu, a brišu se riječi: „koji nije iz reda sudaca“.

Članak 12.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove Hrvatskoga sabora pokrenut će postupak imenovanja predsjednika povjerenstva u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Predsjednik te potpredsjednici iz reda sudaca koji su imenovani prema odredbama Zakona o Državnom izbornom povjerenstvu („Narodne novine“ br. 44/06. i 19/07.) nastavljaju obavljati svoje dužnosti do stupanja na dužnost predsjednika i potpredsjednika koji se biraju prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

DIP se sastoji od predsjednik Povjerenstva, četiri potpredsjednika i četiri člana koji se biraju na mandat od osam godina.

Uz članak 2.

Određuje se da Predsjednika Povjerenstva bira Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika na mandat od osam godina između kandidata koji ispunjavaju uvjete za izbor.

Uz članak 3.

Za predsjednika Povjerenstva može biti izabran državljanin Republike Hrvatske s prebivalištem na području Republike Hrvatske, koji ima opće biračko pravo, diplomirani je pravnik, ima 12 godina radnog iskustva u struci, poznaje politički i izborni sustav i nije član niti jedne političke stranke.

Uz članak 4.

Definira se sastav i broj potpredsjednika DIP-a koji nisu suci Vrhovnog suda.

Uz članak 5.

Određuje se da potpredsjednici i članovi DIP-a moraju imati završene diplomatske sveučilišne studije prava, studija politologije, novinarstva, ekonomije ili sociologije.“

Uz članak 6.

Određuje se da postupak izbora predsjednika DIP-a pokreće i provodi Hrvatski sabor.

Uz članak 7.

Definira se da su predsjednik, potpredsjednici i članovi DIP-a dužnosnici.

Uz članak 8.

Određuje se da cijeli sastav DIP-a za vrijeme obnašanja dužnosti ne može obavljati nikakvu drugu profesionalnu dužnost, niti dužnost čije bi obnašanje dovelo do dvojbi vezano uz njihovu nepristranost, narušilo njihov moralni integritet i ugled koji uživaju u javnosti, kao

niti dužnost čije bi obnašanje moglo utjecati na nastup okolnosti vezanih uz sukob interesa, sukladno zakonu koji uređuje sprječavanje sukoba interesa u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 9.

Određuje se prestanak mandata predsjedniku i potpredsjednicima.

Uz članak 10.

Definira se postupak razrješenja predsjednika i potpredsjednika na njihov zahtjev.

Uz članak 11.

Određuje se obnašanje dužnosti u situaciji isteka mandata DIP-a kad Sabor ne zasjeda.

Uz članak 12.

Definira se postupak imenovanja predsjednika povjerenstva u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 13.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Alternativa (uz ostanak sudaca Vrhovnog suda, sadašnji model):

Članak 1.

U Zakonu o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 44/06., 19/07) u članku 8. brišu se riječi: „diplomirani je pravnik“, a dodaje se drugi stavak koji glasi:

„Jedan potpredsjednik koji nije iz reda sudaca i jedan član moraju imati završen diplomski sveučilišni studij prava, a drugi potpredsjednik koji nije iz reda sudaca i članovi moraju imati jedan od završenih diplomskih sveučilišnih studija politologije, novinarstva, ekonomije ili sociologije.“

OBRAZLOŽENJE UZ ALTERNATIVU

Uz članak 1.

Sastav Državnog izbornog povjerenstva ne bi činili samo pravnici, predviđa se zastupljenost i drugih struka u Državnom izbornom povjerenstvu. Uz suce Vrhovnog suda, jedan potpredsjednik koji nije iz reda sudaca bio bi pravnik, a drugi potpredsjednik koji nije iz reda sudaca i članovi bili bi politolozi, ekonomisti, sociolozi i novinari.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI I IZBORNE PROMIDŽBE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u odredbi članka 6. Ustava Republike Hrvatske.

III. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Sabor je 2011. godine donio Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, a početkom 2013. godine Vlada i Sabor su nastavili s unaprjeđenjem Zakona.

Unatoč novom poboljšanom pravnom okviru, i dalje ostaje pitanje kvalitetnog nadzora nad financijskim poslovanjem političkih stranaka u smislu izricanja sankcija i reagiranja Državnog odvjetništva na slučajeve zaprimljene od DIP-a i Državnog ureda za reviziju kao i podizanje kapaciteta DIP-a za obavljanje kvalitetnog nadzora.

Također, izazov predstavlja i provjera vjerodostojnosti izvještaja političkih stranaka koji bi se, kako je predviđeno ovim izmjenama Zakona, trebali objavljivati u lako pretraživim bazama podataka.

U cilju povećanja transparentnosti, lakše dostupnosti podataka o donacijama i donatorima političkih stranaka te kasnijeg eventualnog otkrivanja koruptivnih radnji kao posljedica veza između donatora i pojedinih odluka vladajućih, potrebno je uspostaviti centralno mjesto (jedinственe internetske stranice) za javnu objavu i trajnu dostupnost izvješća o donacijama i troškovima izborne promidžbe, izvješća o donacijama primljenim tijekom godine i financijskih izvještaja (*sada je Zakonom propisana obveza objave izvješća na vlastitim internetskim stranicama političkih stranaka, kandidata, nezavisnih zastupnika i nezavisnih članova predstavničkih tijela, u ograničenom vremenskom trajanju najmanje 30 dana za izvješća o donacijama, odnosno najmanje 90 dana za financijske izvještaje*). Uspostavom centralnog mjesta za sve podatke, omogućio bi se lakši dostupnost javnosti svim podacima svih političkih sudionika, što je i svrha javne objave. Ujedno, obveza stvaranja preduvjeta za objavu i trajnu dostupnost podataka o donatorima izbornih kampanja i redovnog političkog djelovanja utvrđena je Akcijskim planom za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2012. - 2013.

Uspostavom službene *online* aplikacije u koju će kandidati i stranke izravno unositi svoje financijske izvještaje u digitalnom formatu omogućila bi se automatska obrada i korištenje podataka iz financijskih izvještaja.

Transparentnost financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja pridonijela bi razvoju političke korupcije i smanjenja razine nepovjerenja građana u politiku i političke stranke.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI I IZBORNE PROMIDŽBE

Članak 1.

U Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe („Narodne novine“ 24/11, 61/11 i 27/13) u članku 24. stavku 2. iza riječi: „na“ dodaje se riječ: „elektroničkom“.

U stavku 5. iza riječi: „dužni su“ dodaju riječi: „putem elektroničkog obrasca“.

Članak 2.

U članku 26. stavku 1. iza riječi: „web stranicama“ dodaju riječi: „i elektroničkom obrascu“.

Članak 3.

U članku 30. stavku 1. iza riječi: „organizacija“ dodaju riječi: „putem elektroničkog obrasca“.

Članak 4.

U članku 34. stavku 1. iza riječi: „nadležnom izbornom povjerenstvu“ dodaju riječi: „putem elektroničkog obrasca“.

Članak 5.

U članku 39. stavku 9. iza riječi: „mogućnost“ dodaju riječi: „lakog“.

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članke Zakona

Izmjenama Zakona predlaže se dostavljanje obrazaca za izvještavanje putem elektroničkog obrasca, tj. *online* baze podataka kako bi se svi podaci o donatorima i donacijama mogli objediniti na jednom mjestu, kako bi bili lakše pretraživi te kako bi se mogli povezati s drugim relevantnim bazama podataka.